

"વિવિધ પ્રમાણ" સુવર્ણ અંક ૨૧૭૫૧૯૮ ૧૫ ૨૪ મું અં ૧૯૬૧

ગામડીઆ નરદેવો

અને

નવા વિચારની વાતો

લેખક-સ્વ. અમૃતલાલ સુંદરજી પટ્ટીઆર
સ્થળ: ચોરવાડ (ઠાઠિયાવાડ)

મસ્તુ સાહિત્ય વર્ધક કાર્યાલય તરફથી

૧૯૬૬ અર્થ ૩૦ નં. વિશ્વ-અખા ડાન ૬

અમદાવાદ અ. ૧ મુ. ૫૪૬-૨

અ. ૧૯૬૬ નં. ૧૦૦૦

મુલ્ય રૂ. ૫૫૦ ૧૦=

“જાપવા જપાવવાની સર્વત્ર દૃષ્ટ છે.”

અમદાવાદમાં “સરતુ સાહિત્ય મુદ્રણાલય”
લિપ્તુ-અખંડાનંદના પ્રબંધથી મુદ્રિત

પ્રકાશકનું નિવેદન

“ગામડીઆ નરદેવો” એ સ્વ. પદ્મિયારનું ગ્રામ્ય જનતાને લગતું પુસ્તક આજે વાચકવર્ગ સમક્ષ સારર કરતાં આનંદ યાપ છે. “વિવિધ ગ્રંથમાળા”ના સં. ૧૯૯૧ ના વર્ષનું આ બીજું પુસ્તક છે.

પુસ્તક વિશે સ્વ. લેખકે પુસ્તકના પહેલા પ્રકરણ “ગરીબ ગામડીઆ લોકોનો ફેટલીક ખુબીઓ”માં ઉલ્લેખ કર્યો છે અને તેનો મારાંચ પણ તેમણે પુસ્તકના છેડે “ગરીબ ગામડીઆ-ઓના જીવનમાંથી લેવાનો બોધ” એ શીર્ષક હેઠળ આપ્યો છે. એટલે પ્રસ્તુત પુસ્તક વિશે ખાસ કંઈ લખવું ગ્રામ્ય થતું નથી; છતાં અત્ર તરફથી તેનો પરિચય આપવો અરથાને નથી. આ નીચે તે વિશે થોડુંક લખ્યું છે.

ભગવાન શ્રીકૃષ્ણે સ્વમુખે ઉચ્ચાર્યું છે કે સમોડનું સર્વભૂતેષુ-સર્વ ભૂતો પ્રત્યે હું સમાન છું. અને તેથી, પામર કોટીમાંથી ઉચ્ચ કક્ષાએ જવાની જિજ્ઞાસાવાળાને દેવોનો પરિચય આપવા માટે તેણે આ સોકમાં પણ દેવોને પ્રકટાવ્યા છે-અને એ દેવો તે-આ સોકમાં પરોપકારાય સર્તા વિમૂતયઃ એ મંત્રને પચાવી ગમેલા, પરાધર્મ જીવન વ્યતીત કરનારા માનવદેવો-સંસારમાં રમ્યા પચ્યા રહેવા છતાં જોગનું ધ્યેય પરાપકારમાંજ સદા રત રહેતું હોય તેવા દેવમાનવો. અને આવા દેવમાનવો શહેરમાં વસના કરોડપતિઓ કે જેઓ પોતાનાં નામકીર્તિને ખાનર દબાવેલાં દાન કરતા હોય તેઓનેજ આપણે દેવ-માનવ માન્યા કરીએ તે તો જીલ્લમરેણું છે. એ રીતે તો તેઓ એરણ્યની ચોરી અને સોપના દાનનું મુત્રજન અરિતાર્થ કરતા હોય છે. એટલું દાન આપવામાં તેમને કંઈ ખાસ પડી જતું નથી હોતું. એ ધનચાતોના દાનમાં તેમનો મુખ્ય હિંદુસ તો નાગ કમાચાનોજ હોય છે.

આપણે ખરા નરદેવોનાં દર્શન કરવા હોય તો આસો આપખુા દેસના ગામડાના, શહેરના ઉપર જાયુ.વ્યા તેવા કહેવાના દાનવીરો અને પરાપકારીઓની નખને તેમની નામકીર્તિની વાહેરતથી તન્નજર મ્તાનુ ચરી. પરંતુ આ ગામડામાં વસના નરદેવેને લે નવા પ્રખ્યાત કરનાર કોઈ નથી હોતુ તથા તેમને તો માત્ર ૧ મના મામના દે દાક માલુનુ જ જાણતા હે વ છે તેમના નામને દેશપન્થકન પ્રચ્ચ-ના- નરેનન નદિ હોયને લાંધે તન્ન. માત્ર પોતાના એવપન્નાજ પન્થકનનું નદી નામ ડ

અને નરદેવો નજીકના નામ હોય નહીં નિર્ધાર-
જાવે નર દેવ હે અને જન મુકત બાપ નિન્નના નવ

અનુક્રમણિકા

ગામડીઆ નરદેવો

ક્રમાંક	વિષય	પૃષ્ઠાંક
૧	ગરીબ ગામડીઆ લોકોની થોડીક ખુબીઓ ...	૧
૨	કુદાડીથી વાપ ખારનાર ગામડીઆ	૬
૩	જનવરોનાં આડાં વાછડાં કાઢનાર દયો ભગત ...	૧૪
૪	માંદાઓની સેવા કરનાર કુંભાર ભગત	૨૧
૫	બાપદાદાનું કરજ ચૂકવનાર પટેલીઓ	૩૮
૬	ગરીબ ગામડીઆ લોકોનું જૂન-ભવિષ્યનું જ્ઞાન ...	૪૫
૭	અતિ ઉદાર ગામડીઆઓ	૭૨
૮	ગરીબ ગામડીઆ લોકોનું શરીરજીવ	૮૭
૯	ગામડીઆ લોકોની ધરગણ દવાઓ અને રોગ મટાડવાની યુક્તિઓ '	૯૪
૧૦	આગપાણીથી માણસોના જીવ બચાવનાર ગામડીઆઓ	૧૩૨
૧૧	ચોરો તથા બદારવડીઆઓની સામે યનાય બદાદર ગામડીઆ	૧૫૩
૧૨	કેટલાક ગરીબ ગામડીઆ ભગતો	૧૬૨
૧૩	ગામડીઆ લોકોનો પ્રેમ	૧૮૧
૧૪	ગરીબ ગામડીઆઓનાં કુઝો	૧૯૮
૧૫	ગામડીઆ લોકોનાં મુખો	૨૩૦
૧૬	ગામડીઆઓનાં ઉપજીવન	૨૬૩
૧૭	ગરીબ ગામડીઆ લોકોના જીવનમાંથી સેવાનો બોધ	૨૭૨

નવા વિચારની વાતો

૧	નવીન શોધખોળોની વાતો	૨૯૩
૨	આપણા લોકો બહુ આગળ વધી શકતા નથી તેના કારણ	૩૦૬
૩	હવે આપણને કઈ જાતના ત્યાગની જરૂર છે ? ...	૩૨૫
૪	અમે તે શું કરી શકીએ ?	૩૪૧
૫	રાજ્યોને સમજાવવાની યુક્તિઓ	૩૭૧
૬	હું શા માટે તમારી મદદ લઉં ?	૩૭૫

શુદ્ધિપત્ર

પૃષ્ઠ	પંક્તિ	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૫	૭-૮	કાપણી	તાપણી
૨૧	૬	તૂટ્યાં	તૂટ્યાં અને
૩૩	૧૩	હોમ	હોમંગ
૪૧	૬	તમ	તેમ
૪૨	૯	ટાડ	ટાડમાં
૮૦	૧૫	છટતું	છટતું
૮૬	૬	છટો	છટો
૧૦૬	૨૬	તારે	તપારે
૧૧૬	૧૨	માટે	માટે,
૧૧૭	૯	શીખિયા) કે,	શીખિયા કે)
૧૪૮	૭	ધાગા	દાગા
૧૫૩	૧૦	રાત્ય	રાત્યે
૧૫૫	૪	ઉપગ્રાવી	ઉપાગ્રવી
૧૫૭	૧	ગામડીઓ	ગામડીઆ
૧૭૦	૭	રોટલા	રોટલા,
૧૭૬	૨૭	તો	તે
૧૮૨	૩૩	કુંભારી	કુંવારી
૧૯૨	૧૯	ગયા	ગઈ
૨૦૪	૧૧	જમાનામાં	જમાનામાં
૨૨૯	૩૩	ધૈર્યરૂપાયા	ધૈર્યરૂપાયી
૨૫૨	૩૨	તે આહીં	તે સાહ આહીં
૨૮૦	૭	રીતે કહેલી	કહેલી
૨૮૨	૨	સેંડાને	સેંડાને
૨૮૩	૨૫	હોડીઆ	હોંડીઓ
૨૯૨	૧૨	ઉપાયોથી	ઉપાયોની
૨૯૪	૨૯	હોય	હો
૩૫૪	૧૯	બળકોના	બાળકોના
૩૭૦	૧૮	સર્	સાર્
૩૮૧	૧૨	હરદાર	હરદાર

શ્રી રામાયણનું મહત્ત્વ

પ્રીતિ કરે રામાયણ માહી, તેહી સમ માગ્યવંત કોડ નાહી ॥

“રામાયણ, એ જગતમાં જેનો જોડો મળતો નથી એવો અનન્ય સાહિત્યક્રમ છે.” વિવેકાનંદ

“રામાયણથી ભારતવર્ષનો સ્વાર્થપરાયણતાનો દોષ જોડો દૂર કરાયો છે; તેટલો દોષ પણ નીતિવેત્તા, ધર્મવેત્તા, સમાજસુધારક, રાજપુરુષ કે રાજાથી પણ દૂર કરાયો નથી.” બંકિમચંદ્ર

“દામ્યતાં અને અંગ-કવિ અને નાપક-ની બાજતમાં રામાયણના જોડાનો દોષ પણ ક્રમ દોષ દેશમાં મળે તેમ નથી. રામચંદ્ર સમાન પ્રખર આમર્થ્યવાળો તથા ઉદાત્ત નીતિવાળો દોષ પણ પુરુષ જગતજરના ઇન્દ્રિયાસમાં દેખાતો નથી; તેમ મહર્ષિ વાસ્ત્મિકિ અને તુલસીદાસજી જેવી દિવ્ય પ્રતિભા તથા વિશ્વ કલ્પનાવાળા કવિ પણ દોષ જણાતા નથી. હોમર તથા વર્જિલના “ઇલિયડ” તથા “ઈનીડ” અને મિલ્ટન કવિનો ‘પેરેડાઇઝ લોસ્ટ’ પાશ્ચાત્યોમાં ઉત્તમ ગણાય છે; પરંતુ એ બધા ક્રમ કરતાં રામાયણ ક્રમ કેટલો બધો શ્રેષ્ઠ છે? કદાચ દોષ દામ્યક્રિયામાં હોમર વગેરેને વાસ્ત્મિકિની બરાબરીએ બેસાડે; પણ તેઓના દામ્યનાપકો ઍલિસિસ વગેરે નીતિની દૃષ્ટિએ તો રામાયણના રામચંદ્રાદિ કરતાં બહુ ઉતરતા છે. સારાંસ કે, રામાયણ માટે આર્થ જોડો જે આજમાન ધરે છે તેયોગ્ય છે.” ચિંતામણુ વિ. વૈદ્ય

“રામાયણ એ કહેવામાં તો એક મહારાગ્નનું જ્વનચરિત્ર છે; પરંતુ વાસ્તવમાં તો એ ક્રમ આ સંસારના મળનો નાશ કરનારા અગ્નિરૂપ છે. એ અધિકારમા પ્રકાશ, સીઓનો ધર્મ, પુરુષોનું પૌરુષ, બ્રાહ્મણોનું બ્રહ્મતેજ, ક્ષત્રિયોનો ક્ષાત્રધર્મ, વૈશ્યોનું ધન, શૂદ્રોનો ધર્મ અને મૃદરથાત્રમી નરનારીઓનો સુખદીપક છે. એ ક્રમરૂપી તેજસ્વી દીપક હાથમાં રાખીને જે દાદા તેના પ્રકાશમા ચાલે છે તે જ્વનપુદમા કદી પણ હારવાનો નહિ.” સંતરામ શર્મા

“રામાયણને વાચીને અમે કંઈકના કંઈક બની રહીએ છીએ. અમારામા હિંચા હિંચા ખ્યાલ ઉપજી મનુષ્યના બૂવણરૂપ સદ્ગુણો આવી હાજર થાય છે. સત્યાચળ, પિતૃભક્તિ, પતિવ્રતાધર્મ, પતિ-કર્તવ્ય, પિતામાતાનો રનેહ, વિનય, ધીરજ, દયા, સારાંસ કે માનવી ગુણોનું એવું દોષ ચિત્ર નથી કે જેનું વચાર્થ રૂપ કવિએ પોતાની બહુભરી કસમ વડે આમા આલેખ્યું નથી.” મિ. ઝેફર